
Kokemäenjoki-vesistöalueeryhmä

kokous 1/2013

Aika: Torstai 14.3.2013 klo 10:00–12:15

Paikka: Porin kaupungintalo, kaupunginhallituksen kokoushuone
Hallituskatu 12, 28100 Pori

Läsnä: Hanna-Leena Heikkilä, Veijo Heikkilä, Elina Liinaharja, Markku Mäkitalo, Pekka Paavilainen, Heli Perttula, Johanna Rinne, Kati Saarni, Seppo Salonen, Anne Savola, Arttu Tuominen, Esa Venho, Matti Vuorinen, Kari Ylikoski

Asialista

09:30 Saapuminen ja tulokahvit

10:00 1. Avaus ja tervehdyssanat

Puheenjohtaja Kari Ylikoski avasi kokouksen. Kokoukseen osallistui 14 henkilöä.

Suunnittelupäällikkö Seppo Salonen Porin kaupungilta toivotti ryhmän tervetulleeksi Porin kansalliseen kaupunkipuistoon.

Esityksen aineisto: **Liite 1**

Kokemäenjoki on ollut Porille tärkeä läpi aikojen. Viime vuosina kaupungin strategiassakin tullut esiin, että joki on varsinkin ”elämystasia”, jota tulisi kaupungin aktiivisesti kehittää. Porin Jokikeskuksen yleissuunnitelma on valmistunut (lisätietoa:

<http://www.pori.fi/kaupunkisuunnittelu/porinjokikeskus.html>). Kahdenkymmenen vuoden aikajaksolla on suunniteltu toteutettavaksi monenlaista: mm. tapahtuma-alue, venepaikkoja, Kirjurinluotoon kevyenliikenteen silta, ravintolapaikkoja. Venepaikkojen viereen olisi tarkoitus saada septitankkien tyhjennyspiste ja huoltorakennus. Konserttitaloa (muutaman tuhannen katsojalle) on kaavailtu minigolfalueen taakse ja 7000 hengen hallia puuvillan kohdille. Kaikki suunnitelmat ovat alustavia, ja niistä on vielä pitkä matka toteuttamiseen.

Nyt haussa ovat asuntomessut vuodelle 2017. Messualue sijoittuisi Karjarannan (ent. teollisuusalue) ja Hevosluodon alueelle siirtolapuutarhan pohjoispuolelle, ja lisäksi täytyisi rakentaa kaksi siltaa. Keskustelua herätti, miten tulvasuojelu on ajateltu hoitaa, sillä messualue olisi juuri pahinta tulva-aluetta. Seppo Salonen totesi, että penkereitä tullaan vahvistamaan. Ensi vuoden työohjelmassa on ruoppauksia keskustassa. Arttu Tuominen kysyi, millainen mahtaa olla Karjarannan teollisuusalueen maaperän kunto. Seppo Salonen totesi, että lähtöoletuksena on, että töitä on. Alue täytyy tutkia ja tarvittaessa puhdistaa.

Kokemäenjoestakin on luvassa uutta: Kokemäenjoen virtuaaliesittelyn (verkkosivustoon informaatiota, pallopanoraamat, videoita) ensimmäinen versio valmistuu loppuvuodesta. Lisäksi selvitetään kaupungin hulevesien määriä, laatua ja sivu-uomien kuormituksen osuutta koko jokiuomassa yhdessä Ulvilan kaupungin kanssa.

2. Porin kaupungin tulvasuojelu

Tulvasuojelupäällikkö Pekka Vuola oli estynyt, joten kehittämispäällikkö Markku Mäkitalo Porin kaupungilta kertoi tulvasuojeluasioista.

Esityksen aineisto: **Liite 2**

Kuulemme Porin tulva-alueista ja tilanteista, vahingonvaarasta, Kokemäenjoen vesistöistä, tulvasuojelun kehittämisestä ja paikallisista tulvasuojelun ratkaisuksista. Lisäksi saamme katsauksen pitkän tähtäimen suunnitteluun.

Esityksen kalvo 2: suluissa olevat luvut kertovat, montako vuotta asiasta on puhuttu. Kalvo 3: kartta osoittaa pahimman mahdollisen tulvaskenaarion. Kalvo 4: Tulvatilanteet: ylhäällä vasemmalla olevassa kartassa on kuvattu pahin tulvatilanne, ylhäällä oikealla olevassa kartassa tilanne, jossa Seikun sahan yläpuolella olisi suuri hyhydepatto ja sen aiheuttama pahin mahdollinen tulva. Kartta alhaalla vasemmalla kuvaa tilannetta, jossa hyhydepatto saisi Luotsinmäenjuovan ja Raumanjuovan väliset luodot tulvaniittyalueiksi. Kartta oikealla alhaalla taas näyttää tilanteen, jossa merivesipinta nousisi tarpeeksi korkealle.

Porissa tulvavahingonvaara on Suomen suurin. Jos vesi olisi +1 °C ja ilman lämpötila -10 °C, matalilla asuntoalueilla Lotskerissa ja Kalaholmassa vesi ulottuisi puoleenväliin taloja. Vaarassa olisi 5000 asuntoa, joihin vesi tulisi sisälle.

Tarpeellisia toimenpiteitä tulvasuojelun kannalta olisivat mm. Pihlavanlahden ruoppaus Kokemäenjoen lisäuoma sekä Huittisten tulvien kannalta tärkeä Säpilänniemen oikaisu-uoma. Esa Venho mainitsi, että uusi hakemus AVlin Säpilänniemen uomasta tehdään maaliskuussa.

Lisäomavaihtoehtoon liittyy Harjunpäänjoen kääntö. Joki kulkisi Hyvelän peltoja pitkin Pihlavanlahteen asti. Harjunpäänjoen käännön ympäristövaikutusten arviointia ollaan tekemässä 2015. Seppo Salonen totesi, että asemakaavassa on jo varauduttu Harjunpään uomaan. Anne Savola kysyi, pitääkö Harjunpään uomaan tehdä oma YVA? Markku Mäkitalo totesi, että pitää.

Huvilajuovan alkupään perkaussuunnittelu on käynnissä. Eräs vaihtoehto on Pihlavanlahden ruoppaus. Pääväylä on laivauoma, joten sen ruoppauksesta ei tarvitse tehdä YVAa, mutta läjityspaikat on haettava. Heli Perttula tiedusteli, mitä on tarkoitus tehdä Enäjärven kohdalla kunnanlaiturin edessä olevalle ruoppausmassakielekkeelle. Se on merkittävä, poikittainen rakenne, joka näkyy selkeästi ilmakuvissakin. Poistetaanko se joskus, kun siinä kohdin joki sedimentoituu pahasti? Anne Savola totesi, että se on hyvä esimerkki suunnittelemattomasti tehdystä läjityksestä. Seppo Salonen kertoi, että se oli tarkoitus korjata, mutta Porin kaupunki ei silloin lähtenyt mukaan hankkeeseen. Kirjurinluodon nokassa sedimentoituminen on voimakasta, ja esimerkiksi Huvilajuopa on umpeenkasvanut.

Kalaholman kohdalla aloitetaan pato-osuuden korjaus. Luotsinmäen kaatopaikan kohdalla korotetaan padonharjaa. Nyrkkilänpuiston alueen patoa korotetaan, ja Kolijuovan pumpaamoon rakennetaan sulkua. Järeään korjauksen laskettu kustannus on 1000 euroa per metri. Järeässä korjauksessa tehdään tasanteet, joilta pystyy huoltamaan ja korjaamaan patoa. Kevyessä korjauksessa tehdään alatasanne ja korotetaan pato lupakorkeuteen. Kunnossapitoruoppauksen (Harjavallasta mereen asti) suunnitelmat lähtevät juuri lupaviranomaisille. Ruoppausmassat sijoitettaisiin UPM:n alueelle Seikun sahasta ylöspäin. Selvitykset sedimenteistä on tehty (melko puhtaita, vain hiekkaa, ei haitta-aineita).

Lisätietoa tulvasuojelusta: <http://www.pori.fi/tpk/tulvasuojelu.html>, myös tutkimuksia ja julkaisuja pdf-muodossa. Lisätietoa säännöstelyistä: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=106597&lan=FI>

3. Kuntien kuulumiset

Kuntien edustajat kertoivat ajankohtaisia kuulumisia.

Kuulemme kuntien ajankohtaisista vesienhoitoasioista.

Ympäristösihteeri Esa Venho, Kokemäen kaupunki: Esa Venho tiedusteli Veijo Heikkilältä, onko Puurijärven padosta tullut valituksia. Veijo Heikkilä kertoi, että parannuksia patoon on tehty, ja ilmeisesti ne ovat olleet riittäviä. Viimeinen valitus Sääksjärven pinnannostoon liittyen on KHO:ssa. Kokemäen Pitkäjärveä on tutkittu 60-luvun lopusta asti. Järveen laskee yksi oja, josta tulee fosforia järveen. Yritetään selvittää, mistä fosfori on peräisin.

Ympäristösihteeri Kari Ylikoski, Nakkilan kunta: Joen esillepanoa yritetään parantaa. Tätä edesauttavat esimerkiksi Internetiin tulevat pallopanoraamat joesta. Työn alla on Tattaranjoki, jossa on ollut pahoja tulvia parina viimeisenä vuotena. Joen käyttömuotojen yhteensovittaminen aikaansaa edelleen keskustelua. Voimalaitos on Nakkilan ja Harjavallan rajalla ja säännöstely herättää voimakkaitakin tunteita. Joen pinnan vuorokautinen vaihtelu, joka voi olla hyvinkin pari metriä, vaikuttaa joen käyttöön.

Ympäristötoimenhoitaja Arttu Tuominen, Ulvilan kaupunki: myös Ulvilasta on tulossa pallopanoraamoja. Kymmenen kuvakohdetta on jo, ja kesällä kuvataan myös Harjunpäänjoki Leineperin keskustaasta. Lisäksi on tehty Kokemäkeen laskevien hulevesien kartoittaminen, josta ei vielä ole tullut raporttia. Menossa on myös jätevesihanke Jänes (lisätietoa: http://www.pyhajarvi-instituutti.fi/default4.asp?active_page_id=184). Kullaan vedet – kunnostus ja käyttö -hanke jatkuu vielä kesään saakka. Kolmivuotisen hankkeen tavoitteena on viiden järven (Pyhä-, Palus-, Leva-, Joutsin- ja Tuurujärvi) sekä niihin liittyvien jokien ravinnekuormituksen vähentäminen, kunnostaminen ja virkistysmahdollisuuksien lisääminen. Hankkeessa on laadittu ajantasaisia valuma-aluekarttoja sekä kuusi kosteikkosuunnitelmaa, joista kaksi on jo toteutettu.

4. Ajankohtaiset vesirakennustoimet Kullaanjoella ja Piilijoella

Suunnitteluinsinööri Veijo Heikkilä Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli vesirakennustoimien uusimmat kuulumiset. Esityksen aineisto: **Liite 3**

Kullaanjoen patojen muuttaminen kiinteiksi pohjapadoiksi on aloitettu. Jaaranjoen patoja (4 kpl) aletaan rakentaa vuoden 2013 aikana. Kiikois-, Mouhi- ja Kourajärven patojen kunnostaminen on valmistunut vuonna 2012.

Parhaillaan on meneillään neljän padon kunnostaminen Kullaanjoella. Kullaanjoen padot muutetaan pohjapadoiksi. Vedenkorkeutta ei ole tarkoitus muuttaa. Padot rakennetaan niin, että kalat pääsevät nousemaan. Nokin pato on valmis, Kuusiston patoa korjataan parhaillaan. Jaaranjoen neljän padon kunnostus on aloitettava tänä vuonna lupapäätöksen mukaisesti. Jaaranjoen patojen paikat on merkitty esityksen kartassa suunnilleen. Jaaranjoen patojen suunnitelmat ovat vuodelta 2003, niistä valitettiin ja lupa saatiin 2011. Kiikois-, Mouhi- ja Kourajärven säännöstelypadoille on rakennettu kaukokäytön ohjausjärjestelmä.

5. Vesienhoidon ajankohtaiskatsaus

Ylitarkastaja Pekka Paavilainen Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi uusimmat kuulumiset vesienhoidosta. Esityksen aineisto: **Liite 4 ja Liite 5**

Kuuleminen vesienhoidon työohjelmasta ja keskeisistä kysymyksistä päättyi 17.12.2012. Vesienhoidon toimenpiteiden toteutuksesta vuosina 2010 - 2012 raportoitiin EU:lle joulukuussa 2012. Seuraavien vesienhoitosuunnitelmien (2016 - 2021) toimenpiteiden suunnittelun ohjeistusta on valmisteltu valtakunnallisissa sektorikohtaisissa tiimeissä ja ohjeistukset valmistuvat keväällä 2013 aikana. Kevään aikana valmistuu myös vesienhoidon ekologinen luokittelu ja toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen aloitetaan syksyllä. Vesienhoidon

seurantaohjelmaa valmistellaan yhteistyössä merenhoidon seurantaohjelman kanssa ja se valmistuu vuoden 2013 lopussa.

Joulukuussa raportoitiin EU:lle toimenpiteiden toteutuksen seurannasta. Osa toimenpiteistä on edennyt hyvin, kuten säännöstelyhankkeet ja haja-asutuksen neuvonta. Haja- ja loma-asutuksen jätevesien käsittelyt, metsien ojitukset ja suojakaistat eivät ole edenneet niin hyvin. Pohjavesien suojelusuunnitelmat tai konkreettiset toimenpiteet eivät myöskään ole edenneet suunnitelmien mukaan (pilaantuneet maat). Ongelmina ovat mm. vapaaehtoisuus ja rahoituksen puute. Nykyiset tuki- ja rahoitusjärjestelmät kohdentuvat suunnitteluun, ei toteutukseen. Joulukuun kuulemisessa saatiin 27 lausuntoa sekä yksi kansalaispalautte Internetin kautta. Yhteenveto palautteesta ja vastaus siihen on tulossa verkkosivuille maaliskuussa: www.ymparisto.fi/los/vesienhoito. Palautteissa toivottiin lisää valtion suoraa tukea toteutukseen.

Materiaaleja: www.ymparisto.fi/vesienhoito.

Heli Perttula mainitsi, että vesientilan luokittelu on nyt käynnissä.

Tulvariskien hallinnan suunnittelu on käynnissä merkittävien tulvariskialueilla, kuten Porissa. Touko–heinäkuun aikana on kuuleminen tulvariskien hallinnan alustavista tavoitteista ja ympäristöarvioinnin sisällöstä. 1.10.2014–31.3.2015 on kuuleminen tulvariskien hallintasuunnitelmista. Esityksen (Liite 5) kartoissa olevat punaiset pisteet ovat pahimmat tulvariskialueet (suurin vaikutus ihmiseen tai omaisuuteen). Keltainen: ei niin suurta riskiä ja harmaa: ei mitään riskiä. Sininen alue: mitä tummempi sitä suurempi tulvakorkeus on niillä alueilla.

6. Ajankohtaista VELHO-hankkeesta ja Satavesi-ohjelmassa

Koordinaattori Johanna Rinne Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta esitteli VELHO hankkeen ja Sataveden tuoreimmat kuulumiset. Esityksen aineisto: **Liite 6**

VELHOn pilottihanke Piilijoen tulvasuojelupenkereiden suunnittelu kilpailutetaan tänä keväänä. Suomen ympäristökeskus tekee kustannustehokkaiden vesienhoitomenetelmien mallitarkastelun (KUTOVA) sekä kuormitustasemallinnuksen Kauvatsanjoen yläpuolisella valuma-alueella.

Piilijoen tulvasuojelupenkereiden suunnittelun kilpailutus keväällä 2013. Viljelijöille ja maanomistajille on lähetetty lupapyynnöt (lupa suunnitteluun ja mittaukseen maa-alueilla).

Suomen ympäristökeskus tekee Kauvatsanjoen reitille seuraavat tarkastelut: kuormituksen syntyminen ja kulkeutuminen valuma-alueella, Sääksjärven kuormitusvastetarkastelu ja mahdollinen sisäisen kuormituksen tunnistaminen, vesiensuojelutoimenpiteiden kustannukset ja vaikutus kuormitukseen sekä vedenlaadun vaikutus vesistön virkistyskäyttöarvoon Sääksjärvellä.

7. Satavesi-ohjelman tulevaisuus ja tehtävät

Keskustellaan Satavesi-ohjelman kehittämisestä ja Sataveden tehtävistä tulevan ohjelmakauden pohjaksi. Pohditaan myös Kokemäenjoki-ryhmän tavoitteita tuleville vuosille. Halusiko ryhmä nostaa kehittämisohjelmasta esille asioita, joita yritetään viedä eteenpäin seuraavaksi?

Satavesi-ohjelman ylläpitoon on tarkoitus hakea RAKI-rahoitusta. Varsinais-Suomen ELY-keskukselta oli haettavissa rahoitusta ajalla 1.12.2012–31.1.2013 EAKR-ohjelman ympäristöhankkeisiin Satakunnassa. Ainakin 15 hakemusta tuli: muutamia ruoppaushankkeita, mutta myös isohko Eurajoki-hanke. Lisäksi tuli hakemuksia mm. Kuninkaanlähteeltä ja Hirvijärveltä.

Kokemäenjoki-ryhmän kokouksissa käy 10–20 henkilöä. Pohdittiin, voiko tämänkoinen väkimäärä vaikuttaa mihinkään. Ryhmä toimii enemmänkin informaatiokanavana. Sillä on oma arvonsa ja merkityksensä, ja alueen sisäisen infon jakaminen on tärkeää. Heli Perttula

Satavesi-ohjelma

Kokemäenjoki-ryhmä

Muistio 1/2013

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

mainitsi, että aikoinaan toiminnan painopisteeksi on sovittu Kauvatsanjoen reitin asiat, mikä on ollut hyvä. Asioita on edistetty, ja samalla painopistealueella olisi edelleen hyvä edettä. Sääksjärveen kannattaa panostaa myös Kokemäenjoen kannalta. Seppo Salonen toteasi, että Sataveden alkaessa 10 vuotta sitten myös pienemmät tahot olivat mukana toiminnassa. Heidänkin äänensä on saatu kuulumiin (esim. toimenpidetaulukko). Ryhmätoiminta on silloin ajanut asiansa ja nyt olisi vuorossa joku tietty painopistealue. Kasvot ovat ohjelmatoiminnassa tulleet tutuiksi, verkostoituminen on ollut hyväksi.

Pekka Paavilainen kertoi, että Pro Saaristomeri -ohjelmassa on pidetty joka toinen kokous iltakokouksena, että muutkin kuin virkamiehet pääsevät osallistumaan. Silloin saatetaan saada vesistöalueella olevia pienempiä toimijoita mukaan. Anne Savola sanoi, että Satavedenkin voisi olla hyvä kokeilla iltakokouksia.

8. Mahdolliset muut asiat

Anne Savola muistutti, että Satakunnan soiden moninaiskäyttö -hankkeen loppuseminaari on Porissa Liisanpuistossa 21.3.2013:

<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=142210&lan=fi>

9. Seuraava kokous

Hanna-Leena Heikkilä kutsui ryhmän seuraavaksi Harjavaltaan Bolidenille torstaina 10.10.2013 klo 17:30.

Muistion laati Kati Saarni.

Muistio liitteineen on myös nähtävissä Satavesi-ohjelman Internet-sivustolla osoitteessa:

www.ymparisto.fi/satavesi